

Література

1. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України «Назустріч людям»: Постанова Верховної Ради України від 4 лютого 2005 року // Офіційний вісник України. — 2005. — № 6. — Ст. 348.
2. Бака М. М. Підготовка спеціалістів фізичної культури та спорту в умовах переходу до ринкових відносин на Україні // Освіта в галузі фізкультури: стан, проблеми, перспективи: Матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 50-річчю ЛДДФК, 9–11 жовтня 1996 р. — Львів, 1996. — Ч. 1. — С. 50.
3. Гуськов С. И., Соколов А. С. Местные органы власти и спорт. — М.: Полиграфсервис, 1998. — С. 57.
4. Загорська А. Проблеми збереження та розвитку матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту в умовах ринкових відносин // Молода спортивна Україна: Зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. — Львів, 2001. — Вип. 5, т. 1. — С. 75.
5. Король Г. М., Пилипенко П. В. Стап і завдання фізичної культури та спорту на сучасному етапі формування економіки України // Освіта в галузі фізкультури: стан, проблеми, перспективи: Матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 50-річчю ЛДДФК, 9–11 жовтня 1996 р. — Львів, 1996. — Ч. 1. — С. 34–36.
6. Кулик О. М. Робота органів виконавчої влади з питань молодіжної та сімейної політики, фізичної культури, спорту і туризму щодо забезпечення реалізації Послання Президента України до Верховної Ради України: «Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000-2004 роки» і Програми діяльності Кабінету Міністрів України // Реформи заради добробуту: Зб. матеріалів всеукр. семінару-наради, Донецьк, 27–28 квітня 2000 р. — К., 2000. — С. 67.
7. Экономика труда: организация и нормирование, человеческий капитал, антикризисные мероприятия: Учеб. для вузов / Под ред. М. А. Винокура, П. А. Горелова. — С.Пб.: Питер, 2004. — С. 154.

УДК 347.73:330.322

*Д. В. Кравцов***ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
І ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ**

Інвестиції — це фінансові ресурси і матеріальні цінності, спрямовані на забезпечення інвестиційної діяльності з метою створення необхідних активів для задоволення потреб держави й одержання прибутку у майбутньому від виробництва продукції з об'єктів, що інвестуються, і розширення бази оподаткування.

Основним напрямком інвестиційно-інноваційної діяльності держави є удосконалення засобів регулювання її фінансового забезпечення, що у свою чергу приведе до ефективної реалізації інвестицій.

Для ефективної реалізації інвестицій — отримання прибутку або досягнення будь-якого іншого позитивного ефекту інвестору необхідно вкласти ці ресурси (інвестиції) в економіку підприємства, галузі господарства, держави, регіону, а саме процес вкладення не можливий без публічного характеру його здійснення — тобто насамперед будь-яка держава, у тому числі й Україна, визначає: за допомогою правового регулювання вимоги щодо здійснення інвес-

тиційної діяльності на її території; також що саме може бути інвестицією; процес реалізації інвестицій; процес отримання прибутку; процес реінвестування; процес вивозу прибутку за межі території країни та інші важливі питання щодо реалізації інвестицій.

Інноваційна політика держави є складовою інвестиційної політики, тобто інноваційна діяльність тісно пов'язана з інвестиційною діяльністю. Цей зв'язок виражається в більшій мірі тим, що інноваційна діяльність є специфічною формою здійснення інвестиційної діяльності. Капіталовкладення в інновації, а саме в ту частину інновацій, у якій інвестиції виступають базою для матеріалізації нововведень, відіграють велику роль у створенні нових технологій, які у свою чергу мають безпосередній вплив на розвиток економіки держави.

Врегульована державою діяльність, що має адміністративно-правовий, фінансово-правовий і цивільно-правовий характер, яка спрямована на залучення фінансових і матеріальних джерел як інвестицій, що забезпечують виконання конкретних робіт і заходів щодо створення нових і модернізації діючих об'єктів виробничого і соціального призначення, необхідних державі й інвестору, є інвестиційною діяльністю.

Інноваційна діяльність — це діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок і забезпечує вивід на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг.

Варто враховувати, що інноваційна діяльність є підприємництвом, яке пов'язане з високим ступенем ризику. Такий вид підприємництва називається венчурним. Як правило, й інвестування такої діяльності пов'язане з певним ризиком. Венчурне підприємництво відіграє ключову роль у підвищенні технологічного рівня виробництва і забезпеченні на цій основі економічного росту держави. Крім того, венчурне підприємництво здатне приносити великий прибуток. Саме цим пояснюються високі темпи росту обсягів венчурного підприємництва у світі [1].

Інноваційна діяльність — по суті процес, який спрямований на реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досліджень у новий або удосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або удосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим додаткові наукові дослідження і розробки.

У світовій практиці також використовуються податкові пільги, що стимулюють інноваційну діяльність, а саме:

- надання дослідницького і інноваційного кредиту, тобто відстрочка податкових платежів у тій частині витрат від прибутку на інноваційні цілі;
- зменшення податку на приріст інноваційних витрат;
- пільгове оподаткування дивідендів юридичних і фізичних осіб, які були отримані по акціях інноваційних підприємств;
- пільгове оподаткування прибутку, який було отримано в результаті використання патентів, ліцензій, ноу-хау і т. п., нематеріальних активів, які входять до складу інтелектуальної власності;

– зменшення прибутку, що підлягає оподаткуванню, на суму вартості приладів і устаткування, які передаються вузам, науково-дослідним і іншим інноваційним організаціям;

– виключення зі складу прибутку, що підлягає оподаткуванню, внесків до благодійних фондів, діяльність яких пов'язана з фінансуванням інновацій, і зарахування частини прибутку від інновацій на спеціальні рахунки з наступним пільговим оподаткуванням у випадку використання коштів на інноваційні цілі [2].

Немаловажним питанням при здійсненні державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності є наявність необхідних ресурсів, які будуть залучатися для реалізації інвестиційних проектів.

При удосконаленні засобів залучення коштів для здійснення інвестиційної діяльності варто виходити з того, що всі кошти поділяються на внутрішні і зовнішні джерела.

На мою думку, засоби залучення фінансових коштів для здійснення інвестиційної діяльності можна класифікувати так:

1. Кредитування інвестиційної діяльності: основним засобом є внутрішнє інвестування і зовнішнє (кредити міжнародних організацій і фондів); створення фінансово-промислових груп за участю банківських установ; створення спеціальних банківських установ — банків кредитування інвестиційних проектів.

2. Спосіб залучення коштів через податкове кредитування, відстрочки і розстрочки податкових платежів і застосування методів прискореної амортизації.

3. Залучення коштів шляхом розвитку фондового ринку.

4. За допомогою приватизації об'єктів державної власності.

Враховуючи те, що розглянути всі засоби в рамках однієї наукової статті не уявляється можливим, зупинимося на засобі інвестиційно-спрямованого оподаткування.

Одним з ефективних способів інвестиційно-спрямованого оподаткування, що не передбачає з боку держави безповоротної фінансової допомоги, є інвестиційний податковий кредит. Під інвестиційним податковим кредитом розуміється відстрочка сплати податку на прибуток, що надається суб'єктові підприємницької діяльності на певний строк з метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм у інвестиційної діяльності і з наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податкових коштів завдяки загальному зростанню прибутку, отриманого від реалізації цих програм.

Інвестиційний податковий кредит є досить збалансованим, оскільки повною мірою відповідає фінансовим інтересам як держави, так і підприємств. Для держави кредитно-податкова форма фінансування інвестиційної діяльності підприємств означає, що кошти, які держава тимчасово втрачає від зменшення податкових надходжень до бюджету, через певний період будуть повернуті. Крім цього, у довгостроковій перспективі держава може розраховувати і на збільшення податкових надходжень до бюджету, оскільки інвестиції в кінцевому підсумку забезпечують приріст бази оподаткування у формі збільшення прибутку.

Підприємства, що користуються інвестиційним податковим кредитом, також одержують значні переваги. Як відомо, при використанні кредитних ресурсів позичальник, крім повернення суми кредиту, може додатково оплачувати його вартість, тобто платити відсотки. Інвестиційний податковий кредит підприємство використовує безкоштовно. Це підвищує прибутковість інвестиційних проектів і прискорює їх окупність [3].

Також необхідно враховувати такий метод стимулювання інноваційної діяльності підприємств, як застосування методів прискореної амортизації.

Прискорена амортизація має важливе значення для динамічних, прибуткових інноваційних підприємств. Методи прискореної амортизації самі по собі не стимулюють або мало стимулюють фірми до інвестицій, однак вони можуть заохочувати вже діючі підприємства і в такий спосіб прискорити розвиток економіки [4].

Амортизаційна політика держави повинна передбачати застосування таких методів амортизаційних відрахувань і норм, що дають можливість у короткий термін відшкодувати раніше вкладені інвестиції.

Найбільше ефективно процес інвестування, про що свідчить світова практика, буде здійснюватися через специфічні банківські установи — банки кредитування інвестиційних проектів. Роль держави в даному випадку полягає в прийнятті необхідних нормативно-правових актів, у яких потрібно встановити, що для таких банків кредитування інвестиційних проектів — основна діяльність [5, 82].

В основі такого кредитування лежить ідея фінансування інвестиційних проектів за рахунок доходів, які принесе створене підприємство або підприємство, що буде модернізуватися.

За допомогою цих доходів забезпечується здійснюване банками кредитування і повернення інвестицій.

Цей напрямок банківської діяльності вважається у світовій практиці особливо актуальним для тих країн і регіонів, які потребують розширення виробництва і модернізації таких виробничих потужностей капіталомістких галузей промисловості, як паливно-енергетичний комплекс, галузі переробної промисловості [5, 54].

При створенні таких банків необхідно встановити, що вони мають право бути суб'єктами інвестиційної діяльності як інвестори або замовники, і надати їм необхідних податкових пільг.

Банківське інвестиційне кредитування — це комплекс ефективних заходів щодо здійснення інвестиційної діяльності. Розвиток цього напрямку дає широкі можливості для подальшого накопичення капіталів, які будуть вкладатися в економіку держави. З боку держави потрібно створити необхідні умови для розвитку цього напрямку інвестиційної діяльності.

Сьогодні умовою збільшення інвестиційної діяльності банків є забезпечення стабільності всієї банківської системи, тому що така стабільність є одним із факторів стимулювання інвестиційної активності кредитних установ [6].

Література

1. Волощук Л. О. Вепчурний капітал як альтернативне джерело фінансування малого і середнього бізнесу // Економіка і управління. — 2001. — № 4. — С. 29.
2. Грипес В. Ф. Иновационный менеджмент: Учеб. пособие. — 2-е изд., стереотип. — К.: МАУП, 2001. — С. 135–136.
3. Савченко А., Москалюк П. Податок на прибуток підприємств як інструмент інвестиційної політики держави // Економіка України. — 2003. — № 3. — С. 26.
4. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залого З. Державне регулювання економіки: Підручник / За ред. І. Р. Михасюка; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — 2-ге вид., виправ. і допов. — К.: Атіка, Ельга-П, 2000. — С. 337.
5. Москвин В. А. Кредитование инвестиционных проектов: Рекомендации для предприятий и коммерческих банков. — М.: Финансы и статистика, 2001. — С. 54, 82.
6. Луців Б. Л. Грошово-кредитна політика держави та інвестиційна діяльність банків // Економіка України. — 2001. — № 10. — С. 23.

УДК 330.322(477)

В. А. Бабенко**ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ АКТИВІЗАЦІЇ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

В умовах виходу економіки України з кризового стану надзвичайно важливого значення набуває активізація інвестиційної діяльності, оскільки без цього неможливо здійснити прогресивні структурні зрушення в економіці, інноваційне оновлення її реального сектора, підвищити конкурентоспроможність та взагалі забезпечити сталий соціально-економічний розвиток держави.

Активізація інвестиційної діяльності є вагомим чинником вирішення основних соціальних завдань, підвищення рівня життя населення України.

Необхідною умовою розв'язання цієї проблеми є залучення коштів як вітчизняних, так і іноземних інвесторів в економіку України, в тому числі коштів від емісій акцій, інвестиційних фондів, заощаджень населення, коштів приватних інвесторів тощо. При цьому особливо важливою проблемою сьогодення є удосконалення науково-методичних основ механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні.

Досліджуючи теоретичні та практичні засади інвестування в Україні, автор спирався на авторитетну думку відомих вітчизняних спеціалістів, таких як І. А. Бланк, Б. В. Губський, К. Г. Зуллас, Л. І. Нейкова, А. А. Пересада, та іноземних — В. Бернса, Г. І. Бірмана, В. С. Балабанова, Дж. М. Кейнса, В. В. Ковальова, І. В. Ліпсіца, Г. Марковіца, П. Массе, М. Міллера, Ф. Модільяні, В. Шарпа, П. М. Хавронька та інших.

Поряд з цим значна кількість питань удосконалення організаційно-економічного механізму активізації інвестиційної діяльності залишається не висвітленою і потребує теоретичного, методичного і практичного вирішення. Нинішній механізм регулювання інвестиційної діяльності поки що не в повній